Eduskunnan kanslia
Sisäinen tarkastus
Tarkastuspäällikkö Erkki Kurikka

Muistio

5.6.2018

Tarkastusvaliokunnalle

SISÄISEN TARKASTUKSEN TOIMINTA 2017

1. Tavoitteiden toteutuminen

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on tuottaa ylimmälle johdolle tietoa eduskunnan kanslian sisäisen valvonnan, riskienhallinnan sekä johtamisen ja hallinnon riittävyydestä, luotettavuudesta ja toimivuudesta. Sisäinen tarkastus toimii kanslian muista yksiköistä riippumattomana toimintona kansliatoimikunnan ja hallinnollisesti eduskunnan puhemiehen alaisuudessa.

Sisäinen tarkastus saavutti vuoden 2017 toiminnalliset tavoitteensa verraten hyvin. Kansliatoimikunnan hyväksymään työohjelmaan sisältyneistä tarkastuksista vuoden aikana valmistuivat seuraavat:

– Jatkuvuuden hallinnan tarkastus
  Tarkastus kohdistui niihin toimiin, joilla eduskunta on varautunut toiminnassa, tietojärjestelmissä, tietoyhteyksissä ja palveluissa tapahtuviin häiriöihin ja niistä aiheutuviin toiminnan keskeytyksiin. Jatkuvuuden hallinnalla varaudutaan paikallisiin, toimintaan tai tietojenkäsittelytiloihin kohdistuviin onnettomuustilanteisiin sekä tietotekniikan laajoihin vahinkoihin tai tietotekniikkaan kohdistuviin ulkoisiin uhkiin, esimerkiksi verkkohyökkäyksiin. Arvioinnissa keskityttiin normaaliaikojen häiriötilanteiden hallintaan; poikkeusoloja koskeva valmiussuunnittelu rajattiin tarkastuksen ulkopuolelle.

  Tarkastustulosten perusteella eduskunnan jatkuvuuden hallinta on hyvällä tasolla. Toiminnon edelleen kehittämiseksi suosittelin määritettävän, mitkä eduskunnan järjestelmät katsotaan kriittisiksi ja kuinka kattavaa valvontaa ja häiriöihin reagointia kriittiset palvelut edellyttävät. Lisäksi suosittelin häiriönhallintaa tukevien ohjeiden säännöllistä päivittämistä. Kanslian johtoryhmä hyväksyi suositukset.

– Ryhmäkansliarahan käytön ja kirjanpidon tarkastus vuodelta 2016
  Ryhmäkansliarahan käyttöä ja kirjanpitoa tarkastetaan vuosittain eduskuntaryhmistä annetun lain (979/2012) velvoittamana. Kokonaisuutena tarkastellen ryhmäkansliarahan käyttö vuonna 2016 oli pääosin hyväksyttyjen periaatteiden mukaista. Myönteinen kehitys jatkui, sillä huomautettavaa oli jälleen vähemmän kuin edellisinä vuosina. Lähes kaikkien eduskuntaryhmien kohdalla poikkeamien määrä jäi vähäiseksi, osalla poikkeamia ei todettu lainkaan. Aiemmissa tarkastuksissa esitetyt toimintatapojen kehittämissuositukset oli useimmissa ryhmissä otettu hyvin huomioon. Havaitut poikkeamat tai epäselvyydet olivat luonteeltaan enimmäkseen teknisiä ja euromääräisesti vähäisiä.

– Suositusten toimeenpanon seurantatarkastus
  Tarkastuksessa selvitin, olivatko aiemmissa tarkastuksissa annetut kehittämissuositukset toteutuneet ja olivatko niiden taustalla olleet poikkeamat korjaantuneet. Seurantatarkastuksessa voitiin todeta, että avoimista suosituksista hieman yli puolet oli toteutunut, loppujen osalta toteutus oli kesken tai siirretty myöhemmäksi. Vastuutahot antoivat uudet toteutusaikataulut vielä avoimeksi jääville suosituksille.

  Eduskunnan kanslian hankintatointa koskeneessa seurantatarkastuksessa selvitin otoksen perusteella, oliko eri osastojen viimeaikaisissa hankinnoissa noudatettu eduskunnan

kanslian hankintasääntöä ja hallinto- ja palveluosaston hankintapalveluiden neuvomia käytäntöjä.

Tarkastus osoitti tilanteen parantuneen olennaisesti edelliskertaisen seurantarkastuksen tuloksista: Nyt enää viidenneksessä tutkituista hankinnoista ilmeni enemmän kuin yksi hankintasäännön tai -ohjeistuksen vastainen menettely. Havaitut poikkeamat olivat useimmissa tapauksissa lisäksi verrattain vähäisiä. Positiiviseen kehitykseen ovat vaikuttaneet ensisijaisesti seuraavat tekijät:

- Hankintoja valmistelevien virkamiesten hankintaosaaminen on kehittynyt. Eduskunnan sisäistä hankintalaki- ja hankintasääntökoulutusta on järjestetty useaan otteeseen, ja osallistuminen koulutukseen on ollut runsasta ja aktiivista.
- Keväällä 2017 voimaan tulleessa hankintasäännössä laajennettiin velvoitetta konsultoida hallinto- ja palveluosaston hankintapalveluita.

– Eduskunnan Suomi 100 -tapahtumien kustannusten hallinnan tarkastus
Tarkastuksessa totesin, että eduskunnan Suomi 100 -tapahtumien kustannuksia kertyi vuosien 2016 ja 2017 aikana 335.431 euroa, mikä oli vajaat 52 prosenttia varainkäyttösuunnitelmassa varatusta kokonaismäärästä. Useimpien toteutuneiden tapahtumien kustannukset jäivät selvästi suunniteltua pienemmiksi.

Tapahtumia koskevissa hankinnoissa oli pääosin noudatettu eduskunnan hankintasääntöä ja hallinto- ja palveluosaston hankintapalvelujen neuvomia käytäntöjä. Havaitut poikkeamat olivat vähäisiä ja koskivat lähinnä päätösten tai perustelumuistioiden sisältövaatimusten noudattamista. Tarkastus osoitti myös, että kustannusten seuranta oli asianmukaista.

Suunnitelmaan sisältyneet tietojärjestelmien muutoshallinnan tarkastus ja kansliatoimikunnan kokousten valmistelua ja päätösten toteutumisen seurantaa koskeva tarkastus eivät toteutuneet. Tähän vaikutti keskeisesti se, että osallistuin kansliatoimikunnan myöntämällä sivutoimiluvalla työryhmään, jonka tehtävänä oli arvioida Euroopan keskuspankkijärjestelmän sisäisen tarkastuksen komitean työtä. Tehtävä ei sisältynyt alkuperäiseen työohjelmaan.

Tarkastusten ohella annoin vuoden mittaan neuvontaa kanslian muille yksiköille ja eduskuntaryhmien ryhmäkanslioille sisäisen valvonnan kysymyksissä. Sisäinen tarkastus myös valmisteli kanslian johtoryhmän hyväksyttäväksi sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuman. Se sisältyy kanslian toimintakertomukseen. Arviointi- ja vahvistuslausuman mukaan eduskunnan kanslian sisäisen valvonnan arvioidaan olevan toiminnan laajuuteen nähden asianmukaista.

2. Sisäisen tarkastuksen työohjelma vuodelle 2018

Kansliatoimikunta vahvisti (KTK 22.2.2018 § 14) sisäisen tarkastuksen kuluvan vuoden työohjelmaan kuuluviksi seuraaviin alueisiin kohdistuvat tarkastukset:

- ostopalveluiden hallinta
- riskienhallinta
- ryhmäkansliarahan käyttö ja kirjanpito 2017
- suositusten toimeenpanon seurantatarkastus
- hybridiuhkiin varautuminen.